

ÄMNE: Socialt arbete, C-kurs

HANDLEDARE: Per Carlson

SAMMANFATTNING:

Diskussionen kring homosexuellas lämplighet som föräldrar och deras rätt att bilda familj är nu aktuell i samhällsdebatten. Trots att det idag finns lagstiftning som jämställer homosexuellas och heterosexuellas rättigheter att bilda familj genom exempelvis provrörsbefruktning och adoption finns negativa röster om detta.

Syftet med studien var att undersöka attityder hos högstadieungdomar i årskurs 9 vid tre skolor, i frågor om homosexuellas rätt att bilda familj och om det kan vara kopplat till attityder till homosexuella generellt. Dessa attityder studerades i förhållande till könstillhörighet och social klass. Målgruppen valdes utifrån att ungdomar i den åldern ifrågasätter föräldrarnas påverkan och skapar sig egna värderingar. En inblick i detta kan lägga fokus på att även vuxna bör reflektera över sina attityder kring dessa frågor då barn och ungdomar i stor utsträckning påverkas av vuxna.

Uppsatsens primärdata har insamlats genom enkätundersökning i kontaktade skolor under vecka 48, 2007. Undersökningen utfördes med kvantitativ forskningsmetod och elevenkäten bestod av 25 flervalfrågor med slutna svar. Resultaten visade att elevernas könstillhörighet har betydelse för attityder till homosexuellas rätt att bilda familj. I de undersökta skolorna var flickorna mer accepterande än pojkarna, både till homosexuella generellt och till deras rätt att bli föräldrar. Om detta beror på verkliga skillnader i attityder mellan könen eller om flickorna i högre grad än pojkarna svarar vad som anses som "politiskt korrekt" är svårt att avgöra. I denna studie konstaterades att könstillhörigheten har betydelse medan elevernas sociala klasstillhörighet inte hade någon påverkan för acceptansen till homosexuella och deras familjebildande.

NYCKELORD: Attityder, Homosexualitet, Familjebildning, Ungdomar

TITEL: "Homosexuella och deras familjebildning"
En studie om 15-åringars attityder i en aktuell fråga

FÖRFATTARE: Anna-Lena Andersson
Johanna Thillas

DATUM: Januari 2008

Förord

Vi vill tacka elever, lärare och annan personal på skolorna som gjorde det möjligt för oss att utföra denna undersökning.

Ett stort tack även till vaktmästaren på Campus Östersund som var till stor hjälp vid kopiering av elevenkäterna.

Undersökningen har varit ett samarbete mellan författarna som skrivit rapportens delar tillsammans. Vi tackar varandra för gott samarbete!

Sist men inte minst vill vi tacka vår handledare Per Carlsson för gott stöd och bra vägledning i arbetsprocessen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering	2
1.3 Syfte	3
2. METOD	4
2.1 Insamlad data	4
2.2 Enkätkonstruktion	4
2.3 Enkätens genomförande	4
2.4 Operationalisering av begrepp	5
2.5 Metodproblem	6
2.6 Etiska överväganden	7
2.7 Population och urval	7
2.8 Databearbetning	7
2.9 Statistisk analysmetod	8
3. KUNSKAPSLÄGE/TIDIGARE FORSKNING	9
3.1 Bakomliggande orsaker till attityder mot homosexuella	10
3.2 Attityder och social klass	11
4. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	12
4.1 Socialisation	12
4.2 Klass och status	13
4.3 Identitet	14
5. RESULTAT OCH ANALYS	16
5.1 Bakgrundsinformation	16
5.2 Köns- och klassmässiga skillnader i allmänna frågor	17
5.3 Köns- och klassmässiga skillnader i frågor som rör homosexualitet och föräldraskap	20
6. DISKUSSION	25
KÄLLOR	29
Appendix: Enkät & Faktoranalys	

INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Traditionellt har inställningen varit att det är bäst för ett barn att ha föräldrar av olika kön. Forskning visar att barn med homosexuella föräldrar utvecklas psykologiskt och socialt, likvärdigt som barn till heterosexuella föräldrar (SOU 2001:10). Ett barns utvecklingsmöjligheter är alltså lika goda i en homosexuell familjebildning som i en heterosexuell sådan. Barnens könsrollsutveckling påverkas inte heller enligt utredningen. En del av barnen som växer upp med homosexuella föräldrar kan främst i tonåren uppleva konflikter relaterade till föräldrarnas sexuella läggning. Barnens förmåga att hantera sådana konflikter beror främst på hur relationen till föräldrarna ser ut. Forskning visar att de barn som växer upp i en kärleksfull miljö har goda förutsättningar att hantera kriser och konflikter av detta slag.

Diskussionen kring homosexuellas lämplighet som föräldrar och deras rätt att bilda familj är nu aktuell i samhällsdebatten. Idag finns lagstiftning som jämställer homosexuellas och heterosexuellas rättigheter att bilda familj genom exempelvis provrörsbefruktning och adoption (Lag 2006:153 samt lag 1949:381). Efter sökningar i databaser och bibliotekskataloger visar det sig att den forskning som finns kring attityderna till homosexuella som föräldrar är knapphändig. Forskning fokuserar i stor utsträckning på attityder till homosexuella rent allmänt, inte på deras föräldraskap.

Trots att forskning visat att barn till homosexuella inte har det sämre än barn till heterosexuella finns åsikter om att homosexuella inte skulle vara lämpliga som föräldrar på grund av sin sexuella läggning (SOU 2001:10). Genom att undersöka skolungdomars attityder kan vi få en uppfattning om hur unga i denna ålder tänker och diskuterar i, och kring, dessa frågor. Denna kunskap kan vara värdefull då en ökning av barn med homosexuella föräldrar är att vänta inom skolväsendet.

Att undersöka attityder i den aktuella åldersgruppen är intressant då de är i en ålder mellan barndom och vuxenhet där de bryter sig loss från föräldrarnas värderingar och skapar sina egna uppfattningar i olika frågor (Fishbein, O'Bryan & Ritchey, 2004). Detta kan också ge medarbetare i skolor kunskap om vilka åsikter eleverna kan ha i dessa frågor. Denna kunskap

kan ligga till grund för ett fortsatt arbete med att förbättra situationen för homosexuella och deras barn.

1.2 PROBLEMFÖRMULERING

År 2003 blev det tillåtet för homosexuella att prövas som adoptionsföräldrar och sedan 2006 är det tillåtet för homosexuella att insemineras och provrörsbefruktas på kliniker i Sverige. Trots att homosexuellas rättigheter debatteras och i viss mån även tillgodoses allt mer i samhället finns negativa åsikter om detta bland vissa i vår befolkning. Just nu pågår en debatt om homosexuella skall tillåtas att vigas i kyrkan och i media rapporteras om så kallade hatbrott mot homosexuella både som grupp men också mot enskilda individer. Denna studie fokuserar på de attityder som finns till homosexuellas rätt att bli föräldrar och bilda familj. Att homosexuella skaffar barn är inget nytt. Genom att Lagen om genetisk integritet m.m. (2006:153) som reglerar provrörsbefruktning och insemination, numer jämställer heterosexuella gifta och sambos med homosexuella som lever i registrerat partnerskap, kan det antas att en ökning sker av homosexuella som väljer att skaffa barn. Detta då det inte längre är en olaglig handling och även enklare nu när behandlingen och ingreppet kan utföras inom landet.

Socialarbetare har ett ansvar i sin yrkesutövning att respektera alla människors lika och höga värde, samt eftersträva etisk medvetenhet enligt Akademikerförbundet SSR etiska kod för socialarbetare som antogs 2006. Att behandla klienter rättvist och vara medveten om sina fördomar i olika frågor, bland annat gentemot homosexuella, är av vikt i denna strävan (www.akademsr.se). Familjerättssekreterares uppgift är att utreda adoptionsansökningar, och då även homosexuella adoptionspar. Dessa socialsekreterare är de som främst kommer i kontakt med homosexuella adoptanter och de bör därför reflektera över sina värderingar gentemot homosexuella som föräldrar och hur det påverkar dem i utredningsarbetet.

Författarna menar att attityder i olika frågor till viss del formar individens handlingar. Att lagar och regler ändras till förmån för olika grupper så att allas lika rättigheter eftersträvas och respekteras, innebär inte att den allmänna uppfattningen bland samhällets medborgare omedelbart präglas av ökad acceptans. I denna undersökning är ungdomar en intressant målgrupp då det är hos dessa vi tydligast kan se tendenser till förändringar i attityder och även hur dessa förändringar successivt har skett. Detta då de är i en fas av eget identitetsskapande

där de skapar egna uppfattningar i olika frågor. Denna studie har som mål att belysa vilka attityder som finns i dagsläget i åldersgruppen 15-åringar på tre undersökta skolor, kring homosexuellas rätt till familjebildning.

En av utgångspunkterna i studien är att social klass påverkar attityder. Ett sätt att mäta social klass är utbildningsnivå (Bourdieu, 1987). Då ungdomarna i studien är 15 år och ännu går i grundskolan har författarna i denna studie valt att låta dem representera den sociala klass som deras föräldrar tillhör, därför mäts föräldrarnas utbildningsnivå i enkätstudien. Röndahl, Innala och Carlsson (2004) drar paralleller mellan positiv attityd och högre utbildningsnivå. De fann i sin studie att de med mest negativa attityder var de yngsta individerna och de med lägst utbildningsnivå. Ofta men inte alltid hade de med mest negativ attityd också minst kunskap om homosexualitet (ibid.).

1.3 SYFTE

Studien syftar till att undersöka attityder hos högstadieungdomar i årskurs 9 i frågan om homosexuellas rätt att bilda familj och om det kan vara kopplat till attityder till homosexuella generellt. Dessa attityder studeras i förhållande till könstillhörighet och social klass.

2. METOD

2.1 Insamlad data

Uppsatsens primärdata har insamlats genom enkätundersökning i kontaktade skolor under vecka 48, 2007. Litteratur har sökts i skilda databaser via Mittuniversitetets bibliotek och webbplats. Sökningar gjordes till en början i CSA-social sciences som inriktades på att ge en översikt över valt problemområde, detta för att se vad som fanns skrivet inom området ”attityder till homosexuella” och om något fanns med inriktningen ”homosexuella som föräldrar”.

2.2 Enkätkonstruktion

Vid konstruktion av elevenkäten som bestod av 25 flervalfrågor med slutna svar, användes en del frågor från en undersökning gjord av Ungdomsstyrelsen (2007). Nyligen gjorde de en attitydundersökning bland ungdomar och några av frågorna därifrån har anpassats till denna undersökning och använts i enkäten för denna studie. Frågor som berör det specifika problemområdet konstruerades på egen hand.

Frågorna ett till och med fem avser mäta klass samt kön genom frågor rörande boendesituation, föräldrarnas utbildningsnivå samt egna utbildningsplaner. De därpå följande frågorna nummer sex till och med åtta berör synen på familjeliv liksom även fråga tretton. Dessa leder till frågorna nio till och med tolv som berör synen på homosexualitet på ett allmänt plan. Medan frågorna tjugott och tjugotvå berör ungdomarnas attityder till homosexuella jämnåriga. Frågorna fjorton till och med tjugotvå handlar mer direkt om homosexuellas föräldraskap och barnen till homosexuella.

2.3 Enkätens genomförande

För att få tillgång till önskad population kontaktades rektorer på sex skolor i två skilda kommuner. Rektorerna fick muntlig och skriftlig information om syftet med studien och enkätens genomförande. Av kontaktade skolor hade tre möjlighet att upplåta tid i undervisningen och ville medverka i studien. Då enkäten besvarades närvarade klasslärare men ansvaret för distribution och information låg hos författarna. Att medverka vid genomförandet av enkäten gav större kontroll och insikt om lärarnas roll vid ifyllnadstillfället, den information som eleverna fick, vilka frågor som uppkom och de svar dessa frågor fick vilket författarna anser gav studien större trovärdighet.

Innan enkäten delades ut informerades eleverna om att de besvarade enkäten anonymt, att uppgifterna skulle behandlas konfidentiellt och att de inte kommer att kunna kopplas till den person som skrivit dem. Eleverna informerades även om att det var frivilligt att besvara frågorna och att de hade möjlighet att avbryta besvarandet av enkäten utan att behöva redogöra orsak för detta. Ytterligare gavs även information om att orter och skolor kommer att avidentifieras i rapporten. Att fylla i enkäten som bestod av 25 frågor tog ungefär 30 minuter för eleverna.

2.4 Operationalisering av begrepp

Uppsatsens frågeställning utgår från begreppen kön och social klass och hur dessa påverkar attityder hos ungdomar. Respondenterna har angett kön då de svarat på enkäten. I uppsatsen används dikotomin pojke-flicka och benämningen kön i denna undersökning då använda artiklars författare gjort denna uppdelning.

Synsättet i denna studie är att definiera social klass utifrån utbildning (Bourdieu, 1987). De frågor som mäter social klass berör föräldrarnas högsta avslutade utbildning, detta utgör grunden för att avgöra barnets sociala klass.

I uppsatsen nämns begreppen förälder och föräldrar. Nationalencyklopedin (www.ne.se) definierar förälder som en person som är biologisk far eller mor till en person. Författarna av denna undersökning avser med begreppet förälder både biologiska föräldrar och sociala föräldrar. Med sociala föräldrar avses i denna uppsats den eller de personer, oavsett sexuell läggning, som finns i ett barns närhet och lever med det i vardagen. Ett ytterligare begrepp i uppsatsen som angränsar till förälder är familj. Detta definieras av författarna som ett eller flera barn och de som anser sig vara föräldrar till dessa, oavsett om föräldrarna är biologiska eller sociala. Uppsatsen avgränsas till att beröra attityder till homosexuella som föräldrar.

Riksförbundet För Sexuellt Likaberättigande (RFSL) definierar homosexuella som personer som är sexuellt och känslomässigt intresserade av personer av sitt egna kön, och att detta är en sexuell läggning (www.rfsl.se). RFSL förespråkar HBT-begreppet som även innefattar bisexuella och transpersoner. Författarna väljer dock att avgränsa denna undersökning till endast homosexuella då inblandning av bisexuella och transpersoner hade lett till svårigheter att hitta forskning på området samt att arbetet hade blivit för omfattande. Vidare anses

homosexualitet vara ett mer konkret begrepp och känt bland allmänheten och därför lättare att undersöka attityder till.

2.5 Metodproblem

Situationerna i klassrummen skilde sig åt, några av klasserna var tysta och koncentrerade vilket kan anses leda till ett mer sanningsenligt ifyllande av enkäten än i andra klasser. I en del klassrum var situationen stökigare, en del elever satt mycket nära varandra och kunde se vad andra svarat, dessutom diskuterade somliga frågorna sinsemellan under ifyllandet. Detta kan anses ha påverkat deras individuella svar.

Vid några tillfällen gick lärarna runt bland eleverna i klassrummet vilket kan ha medfört att eleverna kände sig iakttagna och att de inte vågade svara uppriktigt då de kan ha upplevt att någon lärare såg deras svar.

Endast vid enstaka tillfällen behövdes något ord förklaras. Då någon elev frågade om ett ords betydelse förklarades ordet för hela klassen, detta för att ge samtliga elever möjlighet till samma förståelse. Författarna upplevde inte att eleverna påverkades negativt av att frågor besvarades högt inför klasskamraterna utan att de vågade fråga då något uppfattades som oklart.

Faktoranalysen visar att de frågor som behandlar attityder till homosexuella och deras barn som konstruerats på ordinalskalenivå mäter samma sak. Indexet kan därför anses ha validitet.

För mätning av social klass innehöll enkäten frågan om föräldrarnas utbildningsnivå. Då variabeln social klass kom att bestämmas endast utifrån föräldrarnas högsta avslutade utbildning och bortfallet på denna fråga var 39 personer kan denna variabel anses vara otillförlitlig i ett större perspektiv.

I enkäten saknas förklaring till de olika graderna, förutom yttervärdena i de femgradiga skalorna för svarsalternativen. Detta hade kunnat bli ett problem för eleverna då de svarade på enkäten men ingen av deltagarna har påpekat eller frågat om en förklaring till dessa i undersökningen varför detta inte kan anses ha påverkat undersökningens reliabilitet.

2.6 Etiska överväganden

Enkäten utformades på ett sådant sätt att den inte skulle kunna spåras till en enskild elev. Eleverna informerades om att deltagandet var frivilligt och en elev valde att avstå från att fylla i enkäten. 5 elever valde att avbryta enkäten och lämna in den ofullständig. När eleverna lämnade in sina enkäter lades dessa på ett bord i en hög och gavs inte direkt i handen till författarna då detta skulle kunna påverka elevernas konfidentialitet. I texten anonymiseras kommuner och skolor för att ingen ska kunna utläsa var enkätundersökningen är gjord.

2.7 Population och urval

Den valda populationen är niondeklassare på de deltagande skolorna. Anledningen till att åldersgruppen valts ut att delta i studien är att eleverna är i 15-årsåldern. Denna ålder nämns av bland andra Horn (2006) som viktig då det är i denna ålder ungdomar börjar fundera över orsaker till homosexualitet och vad detta betyder för deras attityder gentemot homosexuella.

Urvalet är ett sannolikhetsurval då de kontaktade skolorna själva valt vilka klasser som deltagit i undersökningen, skolorna har valts utifrån obundet systematiskt urval, skolor i utvalda kommuner har kontaktats och de som haft tid att upplåta i sin undervisning har deltagit i enkäten (Djurfeldt et al, 2003). Enkäterna utfördes under vecka 48, 2007 på tre olika skolor i Mellansverige i två olika kommuner. En av orterna i undersökningen kategoriseras som en småstad, de andra orterna är mindre samhällen.

2.8 Databearbetning

Behandling av enkätsvar i denna undersökning har gjorts i dataprogrammet SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), som är det statistikprogram som rekommenderas på socionomprogrammet i Östersund. Enkäterna har kodats utifrån svarsalternativen, samtliga frågor hade slutna svarsalternativ. Vissa av frågorna var på nominalskalenivå (Halvorsen, 1992) och dessa frågors svarsalternativ kodades 0, 1 och 2. De flesta frågorna i enkäten var på ordinalskalenivå och svarsalternativen var utformade som likertskalor (ibid.). För dessa frågor fanns fem svarsrutor och yttervärdena var exempelvis ”instämmer inte” och ”instämmer helt”, även andra liknande benämningar fanns för yttervärdena. I SPSS har dessa frågor kodats 0, 1, 2, 3 och 4.

2.9 Statistisk analysmetod

För att få en bakgrund till hur populationen i enkäten ser ut, konstruerades enklare korstabeller där beskrivningar gjordes så som exempelvis könsfördelning och klasstillhörighet. Ett sätt att kontrollera om det finns signifikanta samband mellan de variabler som sammanförs i korstabeller är att göra variansanalyser. Dessa ger ett så kallat p-värde, detta visar om det finns signifikans i sambandet mellan den oberoende och beroende variabeln som undersöks. Gränsen för ett signifikant samband brukar i de flesta studier vara $p < 0,01$ eller $p < 0,05$. Detta värde uttrycker osäkerheten i studiens resultat, ett p-värde på 0,05 säger att säkerheten i resultaten är 95 procent. Författarnas val i denna undersökning är att betrakta $p < 0,05$ som gränsen för starkt samband. En faktoranalys gjordes för att kontrollera om frågorna som mäter attityder på ordinalskalenivå har någon gemensam underliggande dimension. Frågorna 12, 13, 14, 17, 18, 19 och 20 ingick i faktoranalysen (se appendix: enkät). Av de frågor där en sådan dimension fanns konstruerades ett index som benämns "acceptans till homosexuellas föräldraskap". Detta index kan anses ha validitet eftersom de frågorna har en gemensam faktorladdning. Utifrån detta index gjordes sedan regressionsanalyser.

3. KUNSKAPSLÄGE/TIDIGARE FORSKNING

En studie utförd i Australien av Camilleri och Ryan (2006) hävdar att acceptansen till homosexualitet ökat under de senaste tjugo åren medan de negativa attityderna till homosexuella föräldrar finns kvar i samma utsträckning nu som då. Däremot visar annan forskning på området att ungdomar har mycket negativa attityder mot homosexuella i allmänhet och mot homosexuella jämnåriga i synnerhet (Horn, 2006). Även om Camilleri och Ryan (2006) inte undersöker svenska förhållanden är den australiska studien intressant då det finns anledning att anta att liknande förhållanden råder i Sverige och andra industriländer i västvärlden.

Vissa studier visar att ungdomar med stigande ålder får fler fördomar mot homosexuella medan andra studier hävdar att ålder inte påverkar fördomarna eller att de istället minskar i takt med att ungdomarna blir äldre. En anledning till skillnaderna i resultaten är att de studier som gjorts använt sig av väldigt skilda mått för att mäta fördomar. Resultatet av detta blir att de mätt skilda dimensioner av fördomarna, vissa av dessa kan vara åldersrelaterade medan andra inte är det. I de delar som rörde interaktion med homosexuella jämnåriga antogs ungdomar i åldrarna 14-16 visa de största fördomarna och vara minst toleranta på grund av den roll som gruppen av vänner spelar i denna ålder (Horn, 2006).

Analyser av insamlad data visade att de yngre testdeltagarna (14-16 år gamla) och pojkar visade en högre grad av fördomar och att de ansåg det mer acceptabelt med utestängning än de äldre testdeltagarna (16-26 år gamla) och flickorna (Horn, 2006). Även The Respect Study som pågick mellan 1996 och 1999 i England visar skillnader utifrån ålder och kön. När deltagarna tillfrågades om de tyckte homosexualitet var rätt eller fel svarade de antingen alltid fel eller alltid rätt, få deltagare kryssade i ett mittenalternativ på denna fråga. En betydande skillnad i svaren fanns också mellan könen, i andra frågor gällande sexualitet var flickorna mindre toleranta än pojkarna men i frågan om homosexualitet var flickor klart mer toleranta än pojkarna. Studien visade också att flickorna med stigande ålder blev mer toleranta men att pojkarnas åsikter förhöll sig i stort sett oförändrade med åldern (Sharpe, 2002). Att Sharpes studie är gjord i England kan betyda att hennes fynd inte stämmer överens med svenska förhållanden. Med tanke på den roll som internationell media och andra så kallade socialisationsagenter spelar för ungdomar anser författarna att likheterna mellan ungdomars identitetsskapande i de båda länderna överväger skillnaderna.

Ungdomar visar med stigande ålder inte bara högre tolerans gentemot homosexuella jämnåriga utan de är också mindre benägna att delta i och uppmuntra orättvis behandling gentemot samma grupp. Flickor är mer toleranta i dessa frågor än pojkar. De åldersrelaterade skillnaderna i ungdomars sociala föreställningar verkar samspela med det mer generella identitetsskapande som sker under ungdomen och dessa ligger till grund för de åldersrelaterade skillnaderna i fördomar gentemot homosexuella (Horn, 2006).

De flesta som deltog i Horns (2006) studie hade positiva eller toleranta åsikter angående att interagera med homosexuella jämnåriga vilket inte stämmer överens med den litteratur som menar att homosexuella ungdomar upplever extremt negativa miljöer bland jämnåriga. Detta kan bero på att de skolor där studien gjordes har ett positivt samtalsklimat kring dessa frågor (ibid.).

3.1 Bakomliggande orsaker till attityder mot homosexuella

De undersökta attityderna är beroende av att homosexuella ses som främlingar, när ungdomarna lär känna någon som är homosexuell förändras deras attityder och öppnar upp för en mer individuell och accepterande syn på homosexuella. Med stigande ålder förändras den homofobiska synen och ungdomar börjar diskutera dessa frågor utifrån en annan utgångspunkt, detta sker främst bland flickor men även bland pojkarna. De ungdomar i Horns (ibid.) studie som diskuterar dessa frågor är i 15-16 årsåldern och i deras diskussioner ingår också frågeställningar kring varför vissa blir homosexuella. De menar att det antagligen inte är ett frivilligt val eftersom homosexuella upplever så många svårigheter (ibid.). Detta sammanfaller med Røndahls et al. (2004) studie på området som visar att den vanligaste uppfattningen var att orsaken till homosexualitet är genetisk. De som ansåg detta var mer positiva till de homosexuella än dem som trodde homosexualitet var självvalt (ibid.).

I en studie angående föräldrars påverkan på barns attityder konstateras att de fördomar som ungdomarna visar i studien korrelerar med både mödrarnas och fädernas fördomar. Den generella omständighet som fungerar som en bakomliggande faktor till alla fördomar som studerats av forskarna är intolerans. Fördomar gentemot homosexuella och synen på könsroller påverkades i större utsträckning av fädernas fördomar än mödrarnas (Fishbein, et al. 2004). Föräldrarnas påverkan på ungdomarnas åsikter i den här åldern är dock blygsamma poängterar forskarna (ibid.).

Attityder skapas successivt under en individs uppväxt, främst genom föräldrars världsbild och erfarenheter. Så småningom kommer andra källor och erfarenheter att påverka genom den så kallade sekundärsocialisationen då vänner och andra vuxna blir mer betydelsefulla. Genom andra socialisationsagenter som exempelvis TV, Internet och andra media, minskas föräldrarnas inverkan och kontroll. Det sociala ursprunget så som i vilken social miljö och klasstillhörighet man är uppväxt i, spelar mindre roll i processen för vuxenblivande för ungdomarna (Waara, 1996). I en studie bland ungdomar i England visade att dessa ungdomar styrdes av ideologiska intressen vilket innebär att de inte längre medverkade till det klassrelaterade värderingssystemet som tidigare var vanligt (ibid.). Studien är utförd i England men författarna antar att liknande förhållanden kan överföras till svenska.

En av de grundläggande faktorerna för om homosexuella ska kunna anses som helt integrerade i ett samhälle är om de ges möjlighet att bilda familj. Både kvinnliga och manliga homosexuella som närmar sig ett föräldraskap i tanke eller handling riskerar att stöta på homofobi både bland socialarbetare och medborgare i övrigt. Socialt arbete är en profession som ofta innebär att bedömningar görs av den enskilde socialarbetaren. Därför är det viktigt att de har kunskap om homosexuellas situation men också att de är medvetna om de egna attityderna till denna grupp. Tidigare nämnda studie som gjorts bland socionomstudenter i Australien visar att de flesta studenterna hade liberala attityder till homosexuella föräldrar. Generellt var de positiva till både manliga och kvinnliga homosexuella familjekonstellationer och båda könen homosexualitet (Camilleri och Ryan 2006).

3.2 Attityder och social klass

En svensk studie (Svallfors, 2005) vars syfte var att jämföra klassmönster i attityder mellan Sverige, Tyskland, USA och England i bland annat frågor rörande homosexualitet, visade att lågutbildade i alla länderna generellt var minst accepterande till homosexuella medan de i tjänstemannasektorn var mest accepterande. De tänkbara klasskillnaderna i attityderna till homosexuella är intressanta då sådana har visat ett starkt samband med andra antiliberala och intoleranta attityder. Det är oklart om dessa skillnader beror på olika manifesta klassmekanismer eller om de främst speglar skillnader i utbildningsnivå eller sammansättningen av ålder och kön i de olika klasserna. Beräkningar visar klar signifikans mellan klass och attityder till homosexuella i alla fyra länderna (ibid.)

Då utbildning läggs till i beräkningen blir klasseffekten mycket mindre men är fortfarande signifikant (Svallfors, 2005).

4. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

För att förstå hur ungdomars attityder formas är kunskaper om hur identitet skapas och hur individer anpassar sig till sin omgivning en utgångspunkt som är värd att beakta.

4.1 Socialisation

Den process då ett barn lär sig den livsstil som präglar samhället kallas socialisation. Detta är en viktig kanal för överföring av kulturen från en tid och generation till en annan. Socialisationsprocessen hjälper barnet att bli medvetet om vilka kunskaper och färdigheter som krävs av individen i den kultur där det blivit fött. Barnet är dock en aktiv varelse i denna process och har behov och ställer krav under hela processen. Socialisationen är en livslång process och ska inte uppfattas som att den avstannar vid vuxen ålder (Giddens, 2001).

Sociologer menar att socialisation sker i två faser som båda innefattar olika socialisationsagenter. Den primära socialisationen sker under barndomen och detta är den mest intensiva perioden av kulturell inläring. Det är under den här tiden barnet lär sig grundläggande saker såsom språk och fundamentala beteendemönster som utgör grunden för fortsatt lärande. I denna fas är familjen den viktigaste socialisationsagenten. Den senare fasen, den sekundära socialisationen, äger rum efter den tidiga barndomen och under denna fas tar andra socialisationsagenter vid och blir viktiga och tar över delar av den roll som familjen tidigare spelat. Skola, kamrater, organisationer och massmedia blir viktiga socialiserande krafter för individen. Det sociala samspel som råder i dessa kulturer hjälper individerna att lära sig de normer och värderingar som utgör mönster i den aktuella kulturen (ibid.).

Även om den miljö individen växer upp i har påverkan på det personliga beteendet, har individen ändå en fri vilja som ger oss individualitet. Även om vi under socialisationen alltid påverkas av samspel med andra människor så ligger densamma till grund för vår individualitet och frihet. Under socialisationen utvecklas identiteten och förmågan till självständiga tankar och handlingar. I generell bemärkelse rör identiteten de uppfattningar som individer har om vilka de själva är och vad som är viktigt och meningsfullt för dem (ibid.)

Några av de främsta utgångspunkterna i identitetsskapande innefattar kön, sexuell inriktning, nationalitet eller etnicitet och samhällsklass (Giddens, 2001).

4.2 Klass och status

Många sociologer har teoretiserat klassbegreppet och här ges en bakgrund av två skilda synsätt. I denna undersökning mäts social klass med utgångspunkt i utbildningsnivå och författarna till denna studie väljer att förstå klassbegreppet utifrån Webers teoretiska synsätt.

Bourdieu (1987), menar att klassbegreppets funktion är att sammanföra människor med liknade förutsättningar i klassificeringar, detta för att bringa en form av ordning de system av livsstilar och deras karaktärer som utgör en helhet i våra uppfattningar om människor. En klass definieras inte enbart utifrån sin relation inom produktionsförhållandena som definieras av och fastställs utifrån yrke, inkomst och utbildningsnivå utan också av en bestämd könsfördelning, fördelning i det geografiska rummet samt en mängd andra karaktäristika. Könsegenskaperna är omöjliga att skilja från klassbegreppet, en klass är i alla avgörande delar definierad utifrån vilka värden och roller de tillskriver de båda könen (Bourdieu, 1987). Chan och Goldthorpe (2007) menar att i studier av social klass måste begreppet status inkluderas då detta begrepp tar hänsyn till mer än de ekonomiska aspekterna av klassbegreppet, enligt Webers definition som menar att klasstillhörighet utgår från sociala relationer i det ekonomiska livet eller mer specifikt relationerna inom produktionsmedlen och positioner på arbetsmarknaden. Chan och Goldthorpe (ibid.) visar i sin artikel att klasstillhörighet påverkar hur individer röstar i allmänna val, de hänvisar till detta som den politiska översättningen av klasskampen. Slutsatsen blir att det går att påvisa att individers klasstillhörighet påverkar hur man röstar och att klasstillhörighet även kan påverka andra åsikter (ibid.).

Gane (2007) menar att det är viktigt att se de skillnader Weber gör mellan klass och status, då han ser klass som en icke-social form och status som något som förknippas med sociala sfärer som sträcker sig utanför nationalstatens gränser. Skillnaden mellan Weber och Marx är bland annat att Weber tar mer hänsyn till det kulturella över det ekonomiska, detta är bakgrunden till Webers intresse i statusgrupper. Webers syn på social klass skiljer sig från Marx då han menar att ekonomisk makt inte är identisk med makt som sådan, istället kan ekonomisk makt uppstå som en konsekvens av makt på andra områden. Detta understryker att ekonomisk, politisk och social makt är relaterade till varandra (ibid.).

Weber insisterar på att sociala klasser inte är gemenskaper även om sociala klasser i viss mån påverkar sociala ageranden. Det som däremot hör hemma i den sociala sfären är statusgrupper, Weber menar att statusgrupper i motsats till sociala klasser präglas av gemenskaper. Statusgrupper har traditionella inställningar och en tendens att sluta sig gentemot andra. Detta ger Weber möjligheten att dra gränser mellan klassbegreppet och statusbegreppet eftersom han menar att klassbegreppet härrör från en ekonomisk punkt snarare än relationer vilket är fallet med statusbegreppet (Gane, 2007).

4.3 Identitet

Inom sociologi talas om två typer av identitet. Den sociala identiteten består av de särdrag som andra associerar till den enskilda individen. Samtidigt som individen relateras till andra individer med samma kännetecken. Exempel på sociala identiteter kan vara vårdbiträde, homosexuell, muslim, prostituerad. En individs sociala identitet består ofta av mer än ett attribut, en student kan till exempel samtidigt vara mamma, hustru med mera. Detta står som exempel för hur många dimensioner som ingår i människors liv. Olika sociala identiteter kan stå i konflikt med varandra varför de flesta människor organiserar sin mening i livet kring en primär identitet som är kontinuerlig över tid och rum. Sociala identiteter innehåller en kollektiv dimension då de markerar en individs sammanhang med andra som är likadana som en själv. De tydliggör individers förenade målsättningar i förhållande till sådant man som individ brinner för. Exempel på detta är nynazister, hiphopare, feminister med flera. Om den sociala identitetens roll är att markera samhörighet är det den personliga identiteten som skiljer människor åt och gör den individuella. Den personliga identiteten är en utvecklingsprocess där vi formulerar upplevelsen av oss själva som en unik varelse med unika relationer till vår omgivning. (Giddens, 2001).

Vi formas till vuxna människor i ett socialt och kulturellt sammanhang vilka påverkar våra möjligheter och sätter gränser för identitet, framtidsplaner, förhoppningar och värderingar. Främst är det den familj vi växer upp i, skola och grannskap som skapar förutsättningarna för utveckling hos ungdomar till att bli vuxna människor. Ungdomarna socialiseras in i olika normsystem beroende av exempelvis arbete och könsroller. Utvecklingsprocessen till att bli vuxen kretsar dock inte bara kring den lokala påverkan med dess villkor, ideal och kulturella erfarenheter utan även kring globala perspektiv och visioner (Waara, 1996).

I dagens moderna samhälle samverkar lokalt och globalt mer än någonsin tidigare i formandet av unga individer till att bli vuxna. Deras miljöer domineras och bestäms inte i samma utsträckning som tidigare av lokala ideal, levnadssätt och värderingsmönster (Waara, 1996).

Ungdomarnas egna erfarenheter, ett rörligt socialt nätverk och medias påverkan ger en större kunskap och helhetssyn på omvärlden vilket ändrar normerna för det traditionella och lokalt givna. Därmed inte sagt att historia, tradition, kulturell tillhörighet och socialt arv blivit betydelselöst, det har snarare fått en ny innebörd. Denna föränderlighet och samspelet mellan modernt och traditionellt ses tydligast hos ungdomar då de befinner sig i gränslandet inte bara mellan barndom, ungdom och vuxenhet utan också mellan traditionellt och modernt. Det moderna samhället kommer att fortsätta vara ett uppdelat samhälle där klass, kön och etnicitet fortfarande kommer att ha betydelse för individens möjligheter att hantera den verklighet som omger dem. Däremot är det inte säkert att kön, klass och etnicitet i framtiden kommer att visa samma sociala eller kulturella uttryck som tidigare (ibid.).

Att diskutera sambandet mellan attityd och handling hos ungdomar är av stor vikt. Det vill säga hur vanligt är det att ungdomars handlingar och val styrs av bestämda attityder och värderingar samt i vilken utsträckning dessa attityder och värderingar grundar sig på erfarenheter och möjligheter (ibid.). Eller grundar de sig på något annat som exempelvis föräldrars och vänners attityder, eller kanske på föreställningar, okunskap och missförstånd.

5. RESULTAT OCH ANALYS

5.1 Bakgrundsinformation

Antalet elever som fyllt i enkäten är 138. Könsfördelningen mellan de som svarat på enkäten är 80 flickor och 57 pojkar. En av deltagarna i enkäten har valt att lämna in sin enkät utan svar varför denna är ett bortfall genom hela undersökningen, se tabell 1.

Tabell 1. Könsfördelning

	antal	procent
flicka	80	58,0
pojke	57	41,3
bortfall	1	0,7
total	138	100,0

Elevernas klasstillhörighet utgår från föräldrarnas utbildningsnivå. Den förälder som har högst utbildningsnivå får bestämma vilken klass barnet tillhör. Anledningen till att klasstillhörighet mäts på detta sätt är att Røndahl et al (2004) menar att utbildningsnivå sammanfaller med attityder till homosexuella i allmänhet. Författarna definierar de föräldrar med högst grundskoleexamen eller gymnasieexamen som lågutbildade och barnen till dessa föräldrar har följaktligen samma klass. Föräldrar med högskole/universitetsexamen och respektive barn, benämns som högutbildade, se tabell 2.

Tabell 2. Elevernas klasstillhörighet

	Flickor (%)	Pojkar (%)	Total (%)
Lågutbildad	33,9	27,0	28,5
Högutbildad	66,1	73,0	71,5
Total	31,3	68,7	100
Bortfall			28,3

För att se hur könen är fördelade i de sociala klasserna har en korstabell gjorts, den visar att 33,9 procent av flickorna tillhör de lågutbildade, av pojkarna var denna siffra 27,0 procent. Bland de högutbildade återfinns 66,1 procent av flickorna och 73,0 procent av pojkarna. Bortfallet i denna uträkning är 39 personer av totalt 138 enkäter, vilket motsvarar 28,3 procent av materialet. Det är ändå 99 personer av de totalt 138 som svarat på frågan, detta ger 71,7

procent svar vilket ändå är en siffra som anses tillräcklig för att ge ett rättvisande resultat i följande uträkningar.

5.2 Köns- och klassmässiga skillnader i allmänna frågor

Denna studie fokuserar på att undersöka köns- och klassmässiga skillnader i olika frågor. Att se vilken roll familjen spelar för undersökningens 15-åringar utifrån kön görs i tabell 3. Denna visar att flickornas svar till stor del fördelar sig på kategorierna 3 och 4 som gavs värdet ”är mycket viktigt”, medan pojkarnas svar fördelades på kategorierna 2, 3 och 4. Signifikansen för detta resultat med en ett chi2-test, är $p=0,07$. Detta värde visar att mätningen saknar signifikans men då den allmänt vedertagna gränsen för starkt samband är $p<0,05$ (Halvorsen, 1992) menar författarna att en viss signifikans finns i mätningen.

Tabell 3. Hur viktig skattas familjen vara för respektive kön.

	Flicka	Pojke	Total
0 inte viktigt alls	1 1,3 %	1 1,8 %	2 1,5 %
1	4 5,0 %	2 3,6 %	6 4,4 %
2	5 6,3 %	11 19,6 %	16 11,8 %
3	17 21,3 %	15 26,8 %	32 23,5 %
4 är mycket viktigt	53 66,3 %	27 48,2 %	80 58,8 %
Total	80 100 %	56 100 %	136 100 %

Tabell 4 redovisar samma frågeställning med fokus på vänners betydelse. Här fördelar sig svaren bland både pojkar och flickor till största del på kategori ”4= är mycket viktigt”.

75 procent av flickorna skattade vännerna som mycket viktiga och för pojkarna var denna siffra 62,3 procent. Detta visar sig vid analys med chi2 ha en låg signifikans, $p=0,29$, för köns- och klassmässiga skillnader.

Tabell 4. Hur viktig skattas vänner vara för respektive kön.

	Flicka	Pojke	Total
0 inte viktiga alls	1 1,3 %	1 1,9 %	2 1,5 %
1	0	0	0
2	4 5,0 %	2 3,8 %	6 4,5 %
3	15 18,8 %	17 32,1 %	32 24,1 %
4 är mycket viktigt	60 75,0 %	33 62,3 %	93 69,9 %
Total	80 100 %	53 100 %	133 100 %

Vid analys av hur viktig familjen är sett utifrån klasstillhörighet framträder samma mönster, Familjen anses viktig och flertalet har skattat familjen som värde 3 eller 4. Medelvärde är över 3 för båda klasserna. Hur viktiga eleverna anser att vänner är följer även det samma mönster inom klass som det gör för könen. Långt över hälften av både lågutbildade (LU) och högutbildade (HU) anger värde 4 på frågan (LU 67,7 % och HU 71,6 %).

Litteratur (Waara, 1996) hävdar att massmedia ökar i betydelse och blir en viktig socialisationsagent för ungdomar i den här ålderns liv är stor och därför undersöktes hur stor tillit ungdomarna i den här undersökningen har till massmedia. Denna fråga hade svarsalternativ utformade som en likertskala i fem steg och endast 15 personer av de totalt 131 som svarade på frågan uppgav att de hade stor tillit till massmedia. Totalt cirka hälften av enkätens respondenter uppgav att de inte hade någon eller mycket liten tilltro till massmedia.

Ett påstående som eleverna tog ställning till i enkäten var ”Att skaffa barn är en av meningarna med livet”. Svarsalternativen var en femgradig likertskala där yttervärdena var preciserade som ”stämmer helt” respektive ”stämmer inte alls”. Vid analys av könsmissiga

skillnader i denna fråga visar det sig att en majoritet av flickorna (42,5 %) skattar detta till 2 vilket är mitten alternativet på skalan. Pojkarna däremot placerar sig mer jämnt fördelat på värdena 2, 3 och 4 (2= 28.6 %, 3= 30,4 % samt 4= 26.8 %). Signifikansen för denna mätning är med chi2-test $p= 0,395$.

En annan fråga som analyserats utifrån könsmissiga skillnader är hur könen fördelar sig på frågan ”Ett barn behöver både mamma och pappa för att växa upp lyckliga”, se tabell 5. Här syns tydliga skillnader mellan könen. Flickorna har fördelat sig jämnt över samtliga kategorier, medan pojkarna tydligt har en övervikt på kategori 4. Nästan hälften (42,6 %) instämmer helt och menar att barn behöver växa upp i ett hem med både mamma och pappa för att ha en lycklig uppväxt. Detta resultat bekräftas av chi2-testet som ger signifikansvärdet $p= 0,032$ för könsmissiga skillnader.

Tabell 5. Könsmissiga skillnader angående om ett barn behöver ett hem med både mamma och pappa för att växa upp lyckliga.

	Flicka	Pojke	Total
0 stämmer inte alls	16 20 %	5 9,3 %	21 15,7 %
1	16 20 %	6 11,1 %	22 16,4 %
2	17 21,3 %	11 20,4 %	28 20,9 %
3	16 20 %	9 16,7 %	25 18,7 %
4 stämmer helt	15 18,8 %	23 42,6 %	38 28,4 %
Total	80 100 %	54 100 %	134 100 %

För att se om denna tydliga skillnad mellan könen kan bero på skillnader i boendesituation och erfarenheterna av att själva ha växt upp med sammanboende eller skilda föräldrar kan ha inverkat på åsikterna i denna fråga gjordes en korstabell för de respektive könen och fördelningen på hur ungdomarna oftast bor. Denna analys gav inga resultat som författarna bedömer kan påverka resultaten i tabell 5. Författarnas analys är att denna fråga avgörs av könsmissiga skillnader och att erfarenheterna av att ha sammanboende eller ensamstående föräldrar är av underordnad betydelse.

5.3 Köns- och klassmässiga skillnader i frågor som rör homosexualitet och föräldraskap

Eleverna fick i enkäten svara på frågan om de tror att barn till homosexuella löper större risk att bli homosexuella än vad barn till heterosexuella föräldrar gör. Frågans svarsalternativ var utformat som en likertskala med yttervärdena ”instämmer helt” och ”instämmer inte alls”. På denna fråga fördelade sig både flickor och pojkar nästan till hälften på mittenkategorin som fått svarsvärde 2 vid kodning i SPSS. Större delen av flickorna placerar sig på värdena 0, 1 och 2 medan pojkarna istället placerar sig i kategorierna 2, 3 och 4, se tabell 6. Ett chi²-test ger signifikansvärdet $p < 0,001$. Författarna tolkar detta som att flickorna anser att det inte finns någon biologisk eller social ärftlig komponent i orsakerna till homosexualitet. Pojkarna däremot skattar detta som troligare än flickorna. Att analysera samma fråga och se om det finns klassmässiga skillnader ger ett liknande resultat, både lågutbildade och högutbildade placerar sig på mittenvärdet. Detta visar sig dock vara ett resultat som saknar signifikans då ett chi²-test görs av resultatet, $p < 0,247$.

Tabell 6. Könsmässiga skillnader i förhållande till påståendet att barn till homosexuella löper större risk att själva bli homosexuella än vad barn till heterosexuella föräldrar gör.

	Flicka (%)	Pojke (%)	Total (%)
0 instämmer inte alls	34,6	7,4	23,5
1	19,2	1,9	12,1
2	39,7	50,0	43,9
3	3,8	20,4	10,6
4 instämmer helt	2,6	20,4	9,8
Total	100	100	100
Bortfall			4,3

En annan fråga i enkäten som eleverna tog ställning till var om homosexuella skulle tillåtas att adoptera de barn från andra länder som det annars kan vara svårt för adoptionsorganisationerna att hitta föräldrar till. Frågan var utformad på nominalskalenivå och svarsalternativen var 1. ”Ja, dessa barn går bra”, 2. ”De ska kunna adoptera alla barn” och 3. ”Nej, de ska inte få adoptera”. Över 80 procent (81,6 %) av flickorna svarade på denna fråga att homosexuella ska kunna adoptera alla barn. Motsvarande siffra för pojkarna var cirka 40 procent (41,8 %). Pojkarnas svar var jämnare utspridda över de olika svarsalternativen. Det sammanlagda antal som menade att homosexuella ska kunna adoptera alla barn var ungefär 65 procent (64,9 %). Även här visar det sig att samma fråga analyserad utifrån klassmässiga skillnader saknar signifikans, $p=0,748$. Den könsmässiga skillnaden i denna fråga visar stark signifikans, $p<0,001$

De två ovanstående frågorna rör homosexuella som föräldrar på ett allmänt plan, en av enkätens frågor var ställd på ett mera personligt plan. Den formulerades ”Om din kompis eller syskon inte skulle kunna bo med sina föräldrar, skulle det vara okej att den personen togs om hand av ett homosexuellt par”? Svartalternativen var konstruerade på nominalskalenivå och dessa var 1. ”Ja, det vore okej”, 2. ”Ja, om inget alternativ fanns” eller 3. ”Nej, det vore inte okej”. Svaren på denna fråga visar att ungefär 30 procent (flickor= 34,2 %, pojkar= 35,7 %) av både pojkar och flickor anser att det skulle gå bra om inga andra alternativ fanns. Mellan de båda andra svartalternativen fanns större könsmissiga skillnader. Över 50 procent av flickorna tyckte att det skulle vara okej oavsett alternativ medan över 50 procent av pojkarna i undersökningen ansåg att det inte var ett tänkbart alternativ. Den könsmissiga skillnaden i svaren visar stark signifikans $p < 0,001$. Då samma fråga analyseras utifrån klassperspektivet fördelar sig eleverna mycket jämnt på de olika svarkategorierna i båda klasserna. Vid chi2-test visar sig detta resultat inte ha några signifikanta samband, $p = 0,889$.

På ett personligt plan fick eleverna också ta ställning till hur de skulle känna om en person som misstänks vara homosexuell ska börja i deras fotbollslag. Frågan hade tre svartalternativ och dessa var formulerade på följande sätt 1. ”Det är helt okej för mig, har inga problem med det”, 2. ”Det är okej om jag slipper duscha/byta om med personen” och 3. ”Nej, jag vill inte att personen börjar i mitt lag”. Svaren i frågan följer samma mönster som i många andra frågor. Flickorna svarar till stor del att de tycker att det är helt okej (79,5 %) medan pojkarna har spridit ut sig mellan svartalternativen (1= 34 % 2= 37,7 % och 3= 28,3 %). Resultatet visar stark signifikans för könsmissiga skillnader, $p < 0,001$. För klassmissiga skillnader finns ingen signifikans i resultatet, $p = 0,569$. Eleverna tog också ställning till hur de skulle agera om deras kompisar skulle tala illa om en person som de tror är homosexuell. Svartalternativen var konstruerade på nominalskalenivå, 1. ”Jag skrattar och håller med dem”, 2. ”Jag håller inte med men säger inte emot” och 3. ”Jag håller inte med och säger emot dem”. På denna fråga svarade totalt hälften att de inte skulle hålla med men inte säga emot (51,3 %). Skillnaden mellan könen är att flickorna svarar alternativ 2 och 3 (94 %) medan pojkarna svarar alternativ 1 och 2 (90,6 %). Signifikansen för skillnader mellan kön är $p < 0,001$. För klassmissiga skillnader finns inte heller i denna fråga någon signifikans, $p = 0,117$. Detta är ett resultat som inte påverkas av om diskussioner kring homosexualitet förekommer i skolornas undervisning, 45 procent av dem som uppgav att diskussioner förekommit i undervisningen menar att de skulle stå tysta men inte hålla med.

Då ett kvinnligt och ett manligt homosexuellt par väljer att skaffa barn tillsammans uppstår frågan vilka som ska anses som föräldrar. Nuvarande lagtext säger att det bara är de två som är biologiska föräldrar till ett barn som i lagens mening är föräldrar om inte föräldraskapet överläts genom till exempel adoption (Lag 1949:381). Eleverna fick i enkäten ta ställning till om båda föräldrarna kan anses som lika betydelsefulla föräldrar, se tabell 7. Det visar sig att 40,5 procent av flickorna instämmer helt i påståendet och de menar då att alla fyra personer ska anses som lika betydelsefulla föräldrar. Pojkarna svarar till 40,4 procent värde 2, de har alltså valt mittenalternativet. Då man analyserar den totala svarsprocenten bortsett från de könsmissiga skillnaderna syns inga större skillnader mellan svarsalternativ 2 (34,1 %) och 4 (31,7 %). Analys av denna fråga utifrån social klass visar att svarsalternativ 2 och 4 får flest antal svar. Det visar sig att det inte finns något signifikant samband mellan denna fråga och social klasstillhörighet, $p=0,518$. För den könsmissiga skillnaden finns stark signifikans, $p=0,002$.

Tabell 7. Flickors och pojkars respektive inställning till om två föräldrar kan anses som lika betydelsefulla föräldrar.

	Flicka (%)	Pojke (%)	Totalt (%)
0 instämmer inte alls	2,7	21,2	10,3
1	6,8	7,7	7,1
2	29,7	40,4	34,1
3	20,3	11,5	16,7
4 instämmer helt	40,5	19,2	31,7
Totalt	100	100	100
Bortfall			8,7

För att klargöra om de homosexuella föräldrarnas kön spelar roll för eleverna då de bedömer vem som är lämpad att bilda familj, fick eleverna ta ställning till följande fråga: ”Homosexuella kvinnor är mer lämpade att bilda familj än homosexuella män”. Svarsalternativen var som tidigare femgradig likertskala med yttervärdena ”instämmer helt”

och ”instämmer inte alls”. Resultatet visade könsmässig signifikans $p=0,002$. En majoritet av flickorna instämmer inte alls (58,7 %) medan pojkarnas svar är mer utspridda över skalan. Störst svarsfrekvens bland pojkarna har mittenalternativet (35,8 %) men alternativet ”instämmer inte alls” har en liknande svarsfrekvens (28,3 %). Denna fråga visar ingen signifikans utifrån klassperspektivet, $p=0,292$.

En faktoranalys har gjorts av de frågor som handlar om homosexualitet, hur dessa frågor var utformade kan ses i appendix, enkätdelen. Faktoranalysen visar att flickor är mer toleranta än pojkar gentemot homosexuellas föräldraskap (Se appendix, frågorna 12a, 12b, 12c, 13b och 18). Av dessa frågor bildas ett index och den gemensamma nämnaren för dessa frågor är att de handlar om ”acceptans till homosexuellas rätt att bilda familj”. En regressionsanalys av indexet, benämnt ”acceptans”, visar att elevernas könstillhörighet har signifikans oberoende av om hänsyn tas till social klasstillhörighet, $p<0,01$. Regressionsanalysen visar att pojkars acceptans i genomsnitt är lägre än hos flickor ($b=-3,08$). Social klasstillhörighet har ingen signifikans för acceptansen till homosexuellas rätt att bilda familj. Detta visar att individers kön är det som påverkar hur stor acceptans denne har i förhållande till frågorna i enkäten som rör homosexuellas rätt att bilda familj.

Att eleverna har vänner och bekanta som är öppet homosexuella visar sig vid en regressionsanalys inte ha något signifikant samband med acceptans av homosexuellas föräldraskap, $p<0,222$.

6. DISKUSSION

Ungdomarna i studien skattar vännernas betydelse som mycket viktig. Flertalet av både pojkar och flickor anger det högsta svarsvärdet på frågan. Samma frågeställning besvarades för att mäta familjens betydelse. Ungdomarna ansåg även familjen som viktig men här var svaren utspridda över svarsvärdena två till fyra. Detta anser författarna tyder på att den undersökta populationen i denna undersökning ofta klassar vänners betydelse som större än familjen vid denna ålder. Detta sammanfaller med Giddens (2001) och Waaras (1996) slutsatser, de båda talar om att familjens betydelse minskar under sekundärsocialisationen och att gruppen av vänner och deras åsikter och attityder spelar större roll i utformandet av den egna identiteten. Samma författare (Giddens, 2001 & Waara, 1996) hävdar att massmedias betydelse ökar under sekundärsocialisationen. Ungdomarna i den här undersökningen hävdar dock att de har låg tilltro till massmedia men författarna utesluter inte att massmedia ändå påverkar ungdomarnas attityder och identitetsskapande på ett undermedvetet plan.

I de frågor som rör homosexualitet och acceptansen till homosexuellas rätt att bilda familj finns det alltså ett samband mellan könstillhörighet och acceptans. Inte i någon av frågorna visar klasstillhörighet någon betydelse. Att kön visar påverkan i dessa frågor och att flickor är mer toleranta i dessa frågor än vad pojkar är, sammanfaller med det Sharpe (2002) samt Horn (2006) menar. Vad anledningarna är till att klass inte visar betydelse är svårt att säga, men den undersökta gruppen har en relativt homogen klassbakgrund. Av ungdomarna i studien var det 99 personer som svarade på denna fråga, resterande visste inte vilken deras föräldrars utbildningsnivå var. Om klasstillhörigheten avgjorts med hjälp av fler variabler tror författarna att utfallet hade kunnat bli annorlunda. Andra variabler för att mäta klass hade kunnat innefatta föräldrarnas anställningsform, familjens ekonomiska tillgångar och liknande. Författarna tror inte att detta hade påverkat bortfallet, som var ungefär 30 procent, då det kan vara svårt för 15-åringar att känna till familjens ekonomiska tillgångar eller vilken anställningsform föräldrarna har.

På nästan samtliga frågor om homosexualitet är pojkarnas svar relativt jämnt utspridda över svarsalternativen. Flickorna däremot svarar mer samstämmigt inom bara en eller några få kategorier. Detta är vår tolkning av enkätsvaren och det är svårt att avgöra vad skillnaderna beror på och om de betyder något. Detta både bekräftar och motsäger Sharpes (2002) studie som menar att ungdomar i denna ålder ofta svarar på yttervärden i frågor som handlar om

attityder till homosexuella. För flickorna i den här studien stämmer detta överens med Sharpes (2002) undersökning samtidigt som pojkarna i denna studie i de flesta frågor inte svarar på detta sätt. En fråga där både flickornas och pojkarnas svar stämmer överens med Sharpes (ibid.) fynd är den fråga där eleverna tar ställning till om de tycker att det vore okej om deras syskon eller vänner togs om hand av ett homosexuellt par om de egna föräldrarna inte hade den möjligheten längre. Här svarar över hälften av flickorna att de tycker att det vore helt okej medan över hälften av pojkarna svarar att de tycker att det vore otänkbart. Varför det i just denna fråga finns överensstämmelse med Sharpes (ibid.) fynd kan vara att detta är en av de frågor i enkäten som kommer nära den egna personen och inte diskuteras på ett mer allmänt plan. Att flickornas svar stämmer överens med Sharpes (ibid.) resultat medan pojkarna inte gör det är ett resultat som kan förändras om populationen skulle bestå av fler personer. En annan anledning till att svarsfrekvensen ser ut på detta sätt kan vara utformningen av frågorna. Att respondenterna så tydligt grupperat sig inom samma svar kan bero på att författarna utformat frågorna på ett sätt som får eleverna att uppfatta en av svarskategorierna som mer önskvärd. Då resultatet skiljer sig åt så kategoriskt mellan könen i denna åldersgrupp, frågar sig författarna om flickorna svarar det som anses som politiskt korrekt, det de tror att vi vill att de ska svara, medan pojkarna är mer sanningsenliga med sina åsikter. En fråga som väckts hos oss är om pojkarnas attityder är ett resultat av en stereotyp bild av manlighet.

Röndahl et al. (2004) hävdar att om ungdomar ser en genetisk förklaring till homosexualitet har de en större acceptans till denna grupp. I vår studie ingick ingen direkt fråga kring den genetiska förklaringsmodellen, däremot tillfrågades ungdomarna om barn till homosexuella föräldrar ansågs löpa större risk för att själva bli homosexuella än barn till heterosexuella föräldrar. Frågan visade ingen betydelse i förhållande till klass. Pojkarna ansåg i stor utsträckning att det finns större risk för barnen med homosexuella föräldrar att själva bli homosexuella medan flickorna inte tror att det finns någon förhöjd risk. Författarna anser att så som frågan är ställd i enkäten avses inte bara genetiska faktorer utan även den inverkan som socialisationen kan ha på barnen till homosexuella föräldrar. Eftersom det inte finns någon betydande skillnad i svaren går det inte att dra några slutsatser för hur den här undersökningens population svarat, men en orsak till att svaren grupperar sig på detta sätt kan vara att författarna blandat in både genetik och socialisation i frågan på det sätt som den är ställd.

En av frågorna i denna studie behandlar om homosexuella kvinnor är mer lämpade att bilda familj än vad homosexuella män är. Mer än hälften av flickorna i denna studie svarar att detta inte stämmer för dem medan pojkarna spridit ut sig över samtliga svarsalternativ. Camilleri och Ryan (2006) som undersökt hur australiensiska studenter ställer sig i denna fråga har kommit fram till att för socionomstudenterna i studien har homosexuella föräldrars kön ingen betydelse för vad de anser om detta. Den undersökta populationen i Camilleri och Ryans (ibid.) studie är äldre än ungdomarna i denna studie men flickorna i denna studie kategoriserar sina svar på ett liknande sätt som respondenterna i deras studie. Pojkarna i denna studie svarar dock på ett annorlunda sätt än de australiensiska respondenterna. Vissa likheter mellan denna studie och förhållandena i den australiska studien finns alltså.

Frågor eleverna tog ställning till var hur de själva skulle reagera om en homosexuell person började i deras fotbollslag och hur de skulle agera om en grupp kompisar talade illa om en homosexuell person. Båda frågorna behandlar interaktion med homosexuella jämnåriga och ungdomarna i denna undersökning svarade i totalt cirka 80 procent av fallen att de skulle tycka att de vore okej med en homosexuell person i fotbollslaget. Ungefär hälften skulle inte tycka att var okej att kompisarna talade illa om den homosexuella personen medan ungefär 30 procent skulle höja sin röst och säga emot vännerna. Horns (2006) studie utgick från hypotesen att ungdomar i den här åldersgruppen skulle visa stora fördomar när det gällde interaktion med homosexuella jämnåriga och vara obekväma i att umgås med homosexuella i deras egen ålder. Resultaten visade dock att hennes hypotes inte stämde. En av orsakerna till detta ansåg hon (ibid.) var att de undersökta skolorna hade ett positivt samtalsklimat i dessa frågor. Horn (ibid.) hänvisar till litteratur som hävdar att homosexuella ungdomar upplever negativa miljöer bland jämnåriga men hennes studie visade att heterosexuella ungdomar hade positiva och toleranta åsikter till homosexuella jämnåriga. Då ungdomarna i vår studie till stor del hävdar att de inte håller med då någon talar illa om någon homosexuell men inte säger emot tänker författarna att det som homosexuella uppfattar som negativa attityder från jämnåriga kanske inte beror på detta utan snarare att de inte vågar stå upp för sina åsikter och säga emot i en sådan diskussion. Detta är författarnas tolkning av resultatet i denna studie och de kan inte generaliseras till att gälla andra ungdomar än de som deltog i denna studie.

Författarna anser syftet besvarat då varje relevant fråga som berörde homosexuellas rätt att bilda familj i enkäten kontrollerades utefter både kön och klass. Faktoranalysen visar att de

frågor som rör acceptans till homosexuellas rätt att bilda familj har en gemensam faktorladdning och det index som skapades av dessa frågor har analyserats utifrån könsmissigt och klassmissigt perspektiv. Då frågorna analyserades utifrån kön visade detta ha en stor betydelse och författarna menar därför att för de 15-åringar som deltagit i denna undersökning är könstillhörighet avgörande för vilka attityder som ungdomarna har i de aktuella frågorna. Däremot visar klass ingen betydelse i förhållande till samma frågor i denna undersökning och kan därför inte sägas påverka ungdomarnas attityder i denna studie.

Att klassvariabeln inte visar signifikans kan också bero på att det är andra mekanismer än utbildningsnivå inom en klass som spelar roll för attityder. Inom en klass kan en överrepresentation finnas av kvinnor eller män och kanske påverkar klassmedlemmarnas kön åsikterna snarare än själva klasstillhörigheten (Svallfors, 2005). I denna studie visar detta resonemang ingen relevans då ungdomarnas könstillhörighet inte påverkar klassvariabeln, se tabell 2.

Pojkars attityder håller sig tämligen oförändrade med stigande ålder, medan forskare menar att flickornas attityder påverkas och därmed förändras i större utsträckning (Sharpe, 2002). De fynd som denna undersökning kommit fram till är att pojkarna i diskussioner om jämnåriga homosexuella i stor utsträckning skrattar och håller med och att de inte skulle vilja ha en homosexuell med i sitt idrottslag visar att det finns motvilja till homosexuella jämnåriga. Om man ser vad Sharpe (2002) säger om att pojkar behåller liknande ståndpunkter genom livet kan man anta att motviljan följer med dem till vuxen ålder. För personal i skolor kan detta vara något att ta i beaktande vid diskussioner om homosexualitet och liknande frågor.

Även om studiens syfte bara är att beskriva attityderna hos ungdomarna i den aktuella populationen och alltså inte att förändra attityderna, kan fynden från undersökningen ändå leda till viss användbar kunskap. Då attityder till homosexuella som föräldrar, främst är beroende av kön för dessa 15-åringar, kan detta vara en utgångspunkt för vidare diskussioner i den aktuella åldersgruppen. En intressant vidareutveckling av denna uppsats skulle vara att undersöka hur attityderna ser ut i det aktuella ämnesområdet över tid. En sådan studie kan vara en longitudinell studie som följer eleverna som deltagit i vår studie.

KÄLLOR

Böcker

Bourdieu, P (1987) *Kultursociologiska texter, i urval av Donald Broady och Mikael Palme*. Lidingö: Salamander förlag.

Djurfeldt, G, Larsson, R och Stjärnhagen, O. (2003) *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Giddens, A (2001) *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.

Halvorsen, K. (1992) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Waara, P. (1996) *Ungdom I gränsland*. Umeå: Boréa.

Artiklar

Camilleri, P & Ryan, M. (2006) Social Work Students' Attitudes toward Homosexuality and Their Knowledge and Attitudes toward Homosexual Parenting as an Alternative Family Unit: An Australian Study. [elektronisk version] *Social Work Education*, 25, 3, 288-304.

Chan, T W och Goldthorpe J (2007) Class and Status: The conceptual Distinction and its Empirical Relevance. [elektronisk version] *American Sociological Review*. 72, 512-532.

Fishbein, H, O'Bryan, M och Ritchey, N (2004) Intergenerational transmission of prejudice, sex role stereotyping, and intolerance. [elektronisk version] *Adolescence*, vol. 39, No, 155, 407-426.

Horn, S. (2006) Heterosexual adolescents' and young adults' beliefs and attitudes about homosexuality and gay and lesbian peers. [elektronisk version] *Cognitive development*, 21, 420-440.

Röndahl, G, Innala, S, Carlsson, M.. (2004) Nurses' attitudes towards lesbians and gay men. [elektronisk version] *Journal of Advanced Nursing*. 47, 4, 386-392.

Mittuniversitetet Östersund
C-uppsats, socionomprogrammet, HT. 2007
Anna-Lena Andersson, Johanna Thillas

Sharpe, S. (2002) It's just really hard to come to terms with: young people's views on homosexuality. [elektronisk version] *Sex Education.*, 2, 3, 263-277.

Svallfors, S. (2005) Class and conformism: a comparison of four western countries. [elektronisk version] *European Societies.*, 7, 2, 255-286.

Elektroniska källor

Akademikerförbundet SSR, hämtad 2007-12-04,

http://www.akademssr.se/portal/page/portal/akademssr/yrkesgrupper/socialt_arbete/9E9609B5E4BF4784965A2A6A8BEB3F9A

Ungdomsstyrelsen, hämtad 2007-11-13

http://www.ungdomsstyrelsen.se/order_item/0,2568,,00.html?itemId=4028e59515f573380115f59064c90005

Nationalencyklopedin, hämtad 2007-12-11

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O166291&i_word=f%f6r%e4lder

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande, hämtad 2007-12-14

<http://www.rfsl.se/?p=410>

Andra källor

SFS 2006:153 *Lag om genetisk intergitet m.m.*

SFS 1949:381 *Föräldrabalken*

Justitiedepartementet, Betänkande från Kommittén om barn i homosexuella familjer: *Barn I homosexuella familjer*. SOU 2001:10

APPENDIX:

ENKÄT

Bakgrundsfakta

1. Kön

Flicka

Pojke

2. Var bor du oftast? (ett eller flera alternativ är möjliga)

Tillsammans med båda mina föräldrar i samma hushåll

Tillsammans med en förälder med ny partner

Växelvis boende hos båda mina föräldrar

Tillsammans med en ensamstående förälder

Tillsammans med biologiska hel- eller halvsyskon

Tillsammans med nya partners barn

Inget av ovanstående alternativ stämmer för mitt boende

3. Hur bor du? (Välj det alternativ som stämmer bäst med var du oftast bor)

Lägenhet

Bostadsrätt

Villa, gård, hus

Inget alternativ stämmer för mitt boende

4. Vad har dina föräldrar för högsta avslutad utbildning? (ett alternativ för vardera föräldern)

	Mamma	Pappa
Inte avslutad grundskola	☐	☐
Grundskola (eller motsvarande)	☐	☐
Gymnasium	☐	☐
Högskola/Universitet	☐	☐
Annat	☐	☐
Vet inte	☐	☐

5. Vilken högsta utbildning planerar du? (välj ett alternativ)

- Grundskola (eller motsvarande)
- Gymnasium
- Högskola/Universitet
- Annat
- Vet inte

Familj

6. Vad är viktigast för dig? (välj ett alternativ/rad)

	Är mycket viktigt				Inte viktigt alls
Studier	☐	☐	☐	☐	☐
Fritid	☐	☐	☐	☐	☐
Familj	☐	☐	☐	☐	☐

Vänner

Religiös tro

7. Vad tycker du om följande påståenden (välj ett alternativ/rad)

	Stämmer helt			Stämmer inte alls	
Att skaffa barn är en av meningarna med livet	☐	☐	☐	☐	☐
Att ingå äktenskap är ett omodernt sätt att leva tillsammans	☐	☐	☐	☐	☐
Barn behöver ett hem med både mamma och pappa för att växa upp lyckliga	☐	☐	☐	☐	☐

8. Vem är en förälder (mer än ett alternativ kan kryssas i)

- Den som lever tillsammans med barnet, oavsett om föräldern är biologisk eller ej.
- Biologisk förälder utan kontakt med barnet.
- Biologisk förälder som enbart stödjer barnet ekonomiskt (underhåll) utan kontakt i övrigt.
- Någon som har sporadisk kontakt med barnet, oavsett om föräldern är biologisk eller ej.

Homosexualitet

9. Har någon diskussion kring homosexualitet förekommit i undervisningen under din skolgång? (välj ett alternativ)

- Nej, aldrig
- Ja, 1-2 gånger men inte den här eller förra terminen
- Ja, fler än 3 gånger men inte den här eller förra terminen
- Ja, 1-2 gånger den här eller förra terminen
- Ja, fler än 3 gånger den här eller förra terminen

10. Hur många av dina vänner och bekanta tror du är homosexuella? (välj ett alternativ)

- Inga
- Några stycken
- Ganska många
- De allra flesta

11. Hur många av dina vänner och bekanta är öppet homosexuella? (välj ett alternativ)

- Inga
- Några stycken
- Ganska många
- De allra flesta

12. Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker? (välj ett alternativ/rad)

	Instämmer helt			Instämmer inte alls	
Homosexuella par skall ha lika stor rätt som heterosexuella par att gifta sig.	☐	☐	☐	☐	☐
Homosexuella par ska ha rätt att adoptera på samma villkor som heterosexuella par.	☐	☐	☐	☐	☐
Homosexuella par har lika stora förutsättningar som heterosexuella par att vara bra föräldrar.	☐	☐	☐	☐	☐

13. Gradera om följande faktorer hos ett par som vill adoptera är viktiga (välj ett alternativ/rad)

	Mycket Viktigt			Inte alls viktigt	
Att ha råd med barn	☐	☐	☐	☐	☐
Föräldrarnas sexuella läggning	☐	☐	☐	☐	☐
Att man kan erbjuda en trygg familjesituation	☐	☐	☐	☐	☐
Att föräldrarna är känslomässigt engagerade i barnet	☐	☐	☐	☐	☐
Stödjande nätverk (släktingar och vänner)	☐	☐	☐	☐	☐

Barnen

14. Barn till homosexuella löper större risk att själva bli homosexuella än vad barn till heterosexuella gör. (välj ett alternativ)

Instämmer
helt

Instämmer
inte alls

15. Ska homosexuella tillåtas att adoptera barn från andra länder som annars oftast är svåra att hitta föräldrar till? (välj ett alternativ)

Ja, dessa barn går bra

De ska kunna adoptera alla barn

Nej, de ska inte få adoptera

16. Om din kompis eller syskon inte skulle kunna bo med sina föräldrar, skulle det vara okej att den personen togs om hand av ett homosexuellt par? (välj ett alternativ)

Ja, det vore okej

Ja, om inget annat alternativ fanns

Nej, det skulle inte vara okej

17. Det är inte rätt att homosexuella kvinnor kan bilda familj med hjälp av en okänd spermadonator. (välj ett alternativ)

Instämmer
helt

Instämmer
inte alls

18. Om ett kvinnligt homosexuellt par och ett manligt homosexuellt par tillsammans skaffar barn, ska alla fyra anses som lika betydelsefulla föräldrar? (välj ett alternativ)

Instämmer
helt

Instämmer
inte alls

19. Ett barn som blivit till genom insemination ska ha möjlighet att ta reda på vem som är biologisk pappa. (välj ett alternativ)

Instämmer
helt

Instämmer
inte alls

20. Homosexuella kvinnor är mer lämpade att bilda familj än homosexuella män. (välj ett alternativ)

Instämmer
helt

Instämmer
inte alls

21. En ny kille/tjej som misstänks vara homosexuell ska börja i ditt fotbollslag. Vad känner du inför det? (välj ett alternativ)

Det är helt okej för mig, har inga problem med det.

Det är okej om jag slipper duscha/byta om med personen.

Nej, jag vill inte att personen börjar i mitt lag.

22. Dina kompisar talar illa om en person som de tror är homosexuell. Hur agerar du i ett sådant samtal? (välj ett alternativ)

Jag skrattar och håller med dem.

Jag håller inte med dem men säger inte emot.

Jag håller inte med och säger emot dem.

Politik

23. Vilken tilltro har du till följande? (välj ett alternativ/rad)

	Stor tillit				Ingen tillit
Massmedia	☐	☐	☐	☐	☐
rättsväsende	☐	☐	☐	☐	☐
polisen	☐	☐	☐	☐	☐
riksdag och regering	☐	☐	☐	☐	☐
sjukvården	☐	☐	☐	☐	☐
skolan	☐	☐	☐	☐	☐

24. Hur pass intresserad är du i allmänhet av (välj ett alternativ/rad)

	Mycket intresserad				Inte alls intresserad
Politik	☐	☐	☐	☐	☐
Politiska förhållanden ute i världen	☐	☐	☐	☐	☐
Samhällsfrågor	☐	☐	☐	☐	☐

25. Röstade du i skolvalet

Ja   Nej

Tack för din medverkan!

Faktoranalys

	Compone			
	1	2	3	4
fråga12a par ska ha lika som att gifta	,86	-	,21	-
fråga12b par ska ha rätt adoptera på villkor som	,86	-	,20	,04
fråga12c par har lika förutsättningar heterosexuella vara bra	,83	-	,26	,08
fråga13a Att ha råd bar	,29	,58	,13	-
fråga13b sexuella	-	,36	,07	,08
fråga13c Att man erbjuda en familjesituati	,55	,48	-	-
fråga13d Att är engagerade i	,42	,69	-	-
fråga13e nätverk (släktingar vänne	,19	,66	-	,43
fråga14 Barn homosexuella större risk att homosexuella är vad till heterosexuella	-	,23	,29	-
fråga17 Det är inte homosexuella bilda familj med hjälp en okänd	,48	-	-	,39
fråga18 Om ett och manligt par tillsammans barn, ska alla fyra som lika föräldrar	,63	,01	,21	,18
fråga19 Ett barn blivit till insemination möjlighet att ta reda vem som är papp	,07	,05	,60	-
fråga20 kvinnor är mer än homosexuella bilda	-	,29	,55	,55

Extraction Method: Principal Component

a. 4 components